

דיני קדושת השם

ע"פ שו"ע יו"ד סימן רע"ו

עם פירוש קול יעקב

נערך על ידי הרב ינון הדס הי"ו

בהוצאת מכון "מלאכת שמים"

ניתן לקבל עותק בדואר אלקטרוני

rao @ soferstam.org

סעיף א:

אם דילג על תיבה בס"ת יכול לתלותה בין השיטין אבל לא בריווח שבין דף לדף.

סעיף ב:

א. בשו"ע כתב, כשכותב אחד משמות הקודש צריך לומר שכותב לשם קדושת השם ואם לא עשה כן פסול¹, ומשמע שמחשבה אינה מועילה² ולדעת הקו"י אם חשב בלבו כשר בדיעבד³ ואם אפי' לא חשב פסול, ואפי' שכח לקדש שם אחד מס"ת ואינו יודע איזהו פסול הספר כולו (אות ב).
ב. כשמקדש השם יאמר את הקידוש מילה במילה בכוונת הלב ויישוב הדעת ועיי"כ ישא ברכה (רעד אות א).

ג. לדעת הט"ז טוב לומר לפני כתיבת ס"ת שכל האזכרות שיכתוב יהיו לשם קדושת השם, ואם שכח אח"כ לקדש – מהני. אולם ר"ה פ' חולקים עליו ולכן כתב הקו"י שטוב שלא לומר כדי שיהא זהיר לקדש בכל פעם את השם, ואף אם אמר לפני הכתיבה שמקדש כל האזכרות כדברי הט"ז נראה שיש להחמיר⁴ (סי' רעד אות ד).

ד. שם שנכתב בפיסול לא מועיל לקדשו ע"י העברת קולמוס (אות ג).

ה. גם לפני שבא לתקן קוצה של יו"ד המעכב צריך לקדש את השם (אות ד).

ו. אם כתב חצי אות שלא בקדושה ואח"כ נזכר וקדשה – מהני. אבל אם כתב אות שלימה אין להכשיר כלל אפי' בדיעבד (סי' רעד אות ב).

ז. לדעת הרמ"א אם כתב שם אלוהים אחרים לשם קדושה אינו פוסל, ויכול למוחקו, אולם בקו"י כתב שאין למוחקו וכ"ש שם שאינו של ע"ז (כגון עד האלוהים יבא דבר שניהם) שאסור למוחקו וצריך לקודרו או לקלפו (אות ה).

סעיף ג:

א. כשכותב את השם אפי' מלך ישראל שואל בשלומו לא ישיבנו אבל למלך עכו"ם פוסק, וה"ה שאינו פוסק לקדיש, קדושה וברכו דדינו כעומד באמצע שמו"ע (אות ז). ואם הפסיק בשם אינו נפסל (אות ח), וכל זה בלא הסיח דעתו אבל אם הסיח דעתו צריך לחזור ולקדש שאר האותיות (אות ט).

ב. לתחילה ניתן לקדש כמה שמות רצופים, ויותר טוב שיקדש כל שם בפני"ע ורשאי להפסיק ביניהם ויותר טוב שימנע, ומ"מ כתב בס"ח שאין לירוק בין שם לשם (אות י).

ג. כתב ב' שמות ולא השאיר רווח ביניהם יחתוך הקלף שביניהם וירחיק ע"י שישים מטלית ביניהם, ורשאי לעשות כן אפי' בתו"מ. **והרעק"א** התיר אפי' לגרור מאות אל"ף של אלוקים שנכתבה צמוד לשם הוי"ה (אות יא).

¹ ולעניין מחיקתו עיין לקמן סעי' ט.

² וכן נראה מדבריו באו"ח סי' לב סעי' יט ומהגהת הרמ"א עליו.

³ וכן דעת הרמ"א באו"ח שם.

⁴ בבאוה"ל שם בד"ה בתחילת, מיקל אם בתחילת הכתיבה אמר וכל האזכרות שבו ויש לו ספק באיזה שם אם קדשו או לא.

סעיף ד:

א. כשטובל הקולמוס לכתוב השם לא יכתוב מיד את השם אלא יכתוב את האות הקודמת ואח"כ יכתוב את השם, ושתי סיבות לדבר: **א.** שמא יצא ריבוי דיו ולא יכתוב השם כהוגן. **ב.** יש לקדש את הדיו ע"י שכותב בו דבר קדושה (משנת הסופר סי' י ס"ק כב). וכתב הש"ך שאין לכתוב מקודם אות אחרת של חול על איזה מקום אחר כיון שדיו זו מוכנת לשם (אות יב).

ב. אם צריך דיו באמצע כתיבת השם יקח מאותיות לחות שלפני השם ולא מאותיות השם עצמן (אא"כ אותיות השם הללו מרובות בדיו וחושש שתתקלקל האות ח"ו שאז מותר ליקח מהן למעט הדיו היתר) (אות יג), ואם אין דיו באותיות שלפני השם יקח מעט דיו מהקסת ולא יתקן אות אחרת מהכתיבה לקדש הדיו כדי שלא יהא הפסק בכתיבת השם (אות יד).

ג. יכין גופו שלא יצטרך להפסיק באמצע כתיבת השם (אות טז).

ד. יכול הסופר להניח שמות הקודש פנויים ולכותבן אח"כ בקדושה ולהקפיד שהכתב שלהן יהא דומה לשאר הס"ת שלא יהא כמנומר (סי' רעא אות כ).

סעיף ה:

א. זרק עפרות זהב על האזכרות פסול ואסור להעבירו כיוון שמוחק את השם ואם העביר הזהב אע"ג דעבד איסורא הס"ת כשר (אות כב), זרק עפרות זהב על שאר אותיות פסול ואם מעבירו כשר (אות יח), ואין בזה פסול מנומר (אות כא).

ב. נפלה טיפת שעווה על אותיות השם מותר להעבירה באיזמל, ואין הספר נפסל⁵ ובשבת אסור להסיר השעווה, ויש מתירין לכפול הקלף ותיפול השעווה מעצמה, והמיקל לא הפסיד, וכל זמן שהשעווה מכסה האות ואינה ניכרת הספר פסול⁶ (אות יט).

ג. כתב חלק מאותיות הס"ת בזהב ועתה רוצה להכשירו, אם מעט- מוחקן וכותבן בדיו, ואם הן רבות- אסור לתקן דהוי ס"ת מנומר, וה"ה בספר שיש בו טעויות רבות אין לתקנו שלא יהיה כמנומר ופסול (אות כ), ואם כתב את השם בזהב אסור להעבירו ואם העבירו וכתב במקומו בדיו כשר (אות כג).

סעיף ו:

שכח לכתוב השם כולו תולה אותו בין השיטות אבל מקצת השם בשיטה ומקצתו תלוי פסול.

סעיף ז:

מותר לכתוב השם על מקום המחק ועל מקום הגרד.

סעיף ח:

א. בסתו"ם, צריך שיהו כל האותיות מזי' שמות הקדושים והאותיות הנטפלות לאחריהם בתוך הדף ולא יצא מהן חוץ לדף וי"א דגם האותיות הנטפלות לפניהם צריכות להיות בתוך הדף (אות כד).

⁵ בבאוה"ל (סי' לב סעי' יז ד"ה טיפת), כתב שאסור להעביר השעווה אלא יחממנה מלמטה ותימס.
⁶ בבאוה"ל שם כתב שאם נמצא באמצע הקריאה כשר אבל אם בין גברא לגברא רואים שבמה שעתידים לקרות יש שעווה יוציא ס"ת אחר, אבל אם השעווה נמצאת במקום אחר, שאין צריך לקרוא בו עתה לית לן בה.

ב. אין קפידא אם תצא מקצת האות וי"א דבהא נמי דווקא בדיעבד (אות כז).
ג. יצאו אותיות השם חוץ לשיטה אם יכול להשוות השורות העליונות לשם (ע"י מחיקה וכתובה בס"ת או ע"י הארכת אותיות בתו"מ) ישווה אותם ובדיעבד שאין באפשרותו להשוותם פסק הקו"י כדברי הרב לד"א שאם יצאה רוב האות או כולה כשר⁷, אבל ביותר מאות אחת פסול⁸.
ד. אם יצאו אותיות הנטפלות ג"כ כשר וא"צ להוציא ס"ת אחר, ואם יכול יתקן אחר השבת, ודי במחיקת ב' או ג' שורות לפניו או לאחריו (אות כח).
ה. אם בשיטה השניה יצא לו מקצת השם חוץ לשיטה ימשוך כל שאר השיטות בשווה עם השם (אות כז).

לסיכום:

יצאה מקצת האות – לית לן בה וי"א דכשר רק בדיעבד.

יצאה רוב האות או כולה – כשר, ויש פוסלים (מ"ב ס"ק קנ"ג).

יצאו ב' אותיות – פסול, ובקסה"ס מכשיר בדיעבד.

יצאו אותיות הנטפלות – כשר בדיעבד.

סעיף ט:

א. כתיב בעכו"ם ואבדתם את שמם מן המקום ההוא וכתוב בתריה לא תעשון כן לה' אלקיכם, אמרו חז"ל מכאן אזהרה למוחק אפי' אות אחת מהשמות הקדושים שעובר בלאו וחייב מלקות.
ב. אסור למחוק אפי' אות אחת מז' שמות הקדושים ומאותיות הנטפלות לאחריהן אבל לפניהן מותר למחוק אף אם נכתבו אחר שכתב השם (אות לג).
ג. כתב את השם בטעות פעמיים י"א שאסור לקלוף את השם מחשש שימחקנו אלא יקדרנו, והרשב"ץ התיר לסופרים לקלוף ולא מחה בהם וכן דעת הקו"י ומנהג בגדאד⁹ (אות כח).
ד. מותר לקלוף את השם גם כשחיסר שיטה וצריך לקלוף ד' או ה' שיטין וכן המנהג, ויש אוסרים (אות כח).
ה. מותר לכתוב תיבה אחרת על מקום שגירד ממנו את השם וכן מנהג בגדאד ויש אוסרים (אות כט).
ו. אם מחק רגל הה"א עד שנשארה דל"ת נמי חשוב כמחוק את השם (אות ל), ואפי' מקצת האות אסור¹⁰ ולכן אם נוגעת כ"ף פשוטה בשם ישאיר ממנה מעט דבוק בשם (אות לב).
ז. אסור לחתוך אות אחת שלימה מן השם אע"פ שאינו פוגע בה כיוון שהשם נחסר (אות לא).
ח. הטפיל לשם בטעות אות שאינה שייכת לו (שבמקום אלוקיך כתב אלוקיך) מותר למחקה. הכפיל אות ראשונה או אחרונה של השם מוחקה¹¹. הכפיל אות אמצעית ראוי להחמיר ולקדור השם כולו¹² (וי"א שיכול למחוק מהאות הכפולה ואילך, וסברא ראשונה עיקר) (אות לד).

⁷ מהמ"ב ס"י לב ס"ק קנ"ג משמע שפוסל ברוב האות וכ"ש כולה.

⁸ בקסה"ס ס"י י סעי' טז מכשיר אפי' בכמה אותיות.

⁹ עיין לקמן בסעי' יב שלכתחילה יקלוף או יקדור את השני.

¹⁰ הביאור"ל (בס"י לב סעי' כו בד"ה אם אותיות) כתב בשם הנו"ב דבמקצת האות יש איסור דרבנן.

¹¹ אם כתב שני יודיין בתחילת שם הוי"ה מוחק את הראשונה (קסה"ס יב, ז) ואם הכפיל בסוף את הה"א ימחוק את השניה (משנת הסופר שם אות יח).

¹² כיון דלא ידעינן איזו מהן נכתבה שלא בכוונה ועיין לקמן בסעי' יב שאם הוסיף באמצע השם אות שאין לה שייכות לשם כגון שכתב אדנות מלא וי"ו מותר למחוק את הוי"ו שודאי נכתבה שלא בכוונה.

- ט.** אם צריך לכתוב אלקיכם וטעה וכתב אלקינו יקלוף את ה"נו" ויכתוב "כס" (אות לה).
- י.** אם צריך לכתוב אלקי וכתב אלקינו מותר למחוק הנטפל (אות לו).
- יא.** אם צריך לכתוב אלקינו וכתב חסר יו"ד (אלקנו) מותר לקלוף הני"ו, ולכתוב ינו"ו וכן אם צריך לכתוב אלקים וכתב אלקם מותר לקלוף המ"ם ולהוסיף י"ם, אבל אם כתב אלוך חסר וי"ו (אלק), אין תקנה לקלוף את הה"א כיוון שהיא מעיקר השם, אלא יגנוז היריעה או יקדור את השם ויכתוב אחר במקומו, ולמנהגנו קולפים אותו שלם (אות לז).
- יב.** אם היה צריך לכתוב אלקיכם וכתב אלקים אסור למחוק את המ"ם ולכתוב "כס" (אות לז).
- יג.** אם צריך לכתוב אלקים וטעה וכתב אלים מותר לקלוף י"ם ולכתוב "הים" במקומה, ויחזור ויקדש את השם (אות לח).
- יד.** אם היה צריך לכתוב אלקים וכתב בטעות אלקיכם יעשה מן הכ"ף מ"ם סתומה ויגרור המ"ם האחרונה¹³ (אות לח).
- טו.** לפני שכותב שם הוי"ה יאמר "הריני כותב שם הגדול הוי"ה ב"ה לשם קדושתו". ובשאר שמות יאמר "הריני כותב שם פלוני ב"ה לשם קדושתו". ובשם שהוא ספק קודש ספק חול יאמר "הריני כותב שם פלוני אם הוא קודש הריני כותב אותו לשם קדושתו ואם הוא חול הריני כותב אותו כשאר אותיות שבס"ת" (אות לט).
- טז.** בבגדאד לא מקדשים את השם אל של תיבת "בית אל" והמחמיר לקדשו על תנאי תע"ב, ויש לכותבו בשיטה אחת ואם כתבו בשתי שיטין כשר (אות מא).
- יז.** בשם אה"י אשר אה"י, י"א שגם תיבת אשר קודש ואין למוחקה ולכן יקדש ג' התיבות ביחד בפ"א וי"א שהיא חול וכן נהגו בבגדאד, ומ"מ יר"ש יקדשם כולם (אות מ"ב).
- יח.** "כס י-ה": קודש, והן ב' תיבות ויכתבם בשיטה אחת ואם כתבם בב' שיטות כשר (אות מ"ג).
- יט.** "משמו א-ל": יכתבם לכתחילה בחד שיטה (אות מד).
- כ.** אסור למחוק את השם אפי' נכתב בכתב משקיי"ט או בציור משי או בתפירה או בדפוס או בחריתה (אות מו).
- כא.** יש לחוש ולא למחוק גם כשכתב הקב"ה (אות מו).
- כב.** גם אם כתב השם בשאר מיני צבעים אין למוחקו (אות מז).
- כג.** אם כתוב השם בלשונות הגויים אין למוחקו (אות מח).
- כד.** אף אם כתיבת השם נעשתה ע"י חק תוכות אסור למוחקו (אות נ).
- כה.** שמות שיש ספק אם הם קודש והסופר קדשם או שאנו מסופקים אם קדשם אסור למוחקם ונראה שאם לא קדשו מותר למוחקו (אות נא).
- כו.** ישנם שני תנאים הנותנים קדושה לשם: **א.** שנכתב במקומו ולא נכתב בטעות. **ב.** שהסופר התכוון לכותבו. אם התקיים רק אחד מהתנאים אסור למוחקו אבל אם לא התקיימו שניהם מותר למוחקו לצורך תיקון סתו"ם ושלא לצורך אסור (אות מט, נב-נה).
- דוגמאות:**
- א.** כתב במקומו אך לא התכוון לכותבו - צריך לכתוב הוי"ה והתכוון לכתוב יהודה וכתב הוי"ה.

¹³ כיון שטעה באותיות הנטפלות.

- ב. התכוון לכתובו אך לא במקומו – התכוון לכתוב הוי"ה במקום שאינו צריך.
- ג. לא התכוון לכתובו וכתבו שלא במקומו – צריך לכתוב יהודה והתכוון לכתוב יהודה ושכח את הדליית ויצא לו הוי"ה.
- כז. הכינויים של הקב"ה כגון רחום, חנון וכן שאר תיבות שבס"ת מותר למוחקן לצורך תיקון סת"ם אבל שלא לצורך אסור (אות נו).
- כח. כתב תיבת יהיה במקום שהיה צריך לכתוב הוי"ה מותר למוחקן דלא חיישינן שמא קדשו (אות נה).

סעיף י:

- א. כתב א-ל מאלקים או י-ה מהוי"ה אסור למחוק, וכן אם כתב יה"ו למרות שעתה אין לזה משמעות אין למוחקן, ויש מחמירים שלא למחוק אף את הוי"ו לבדה (אות נו).
- ב. כתב א-ל ולא גמר לכתוב הלמ"ד יש מחמירים שלא למוחקן (אות נח).
- ג. אם צריך לכתוב א-ל וכתב אלקים יש מתירים למחוק הנוטר ויש מחמירים (אות נט).
- ד. אם התחיל לכתוב שם צבקות ולא סיימו מותר למוחקן (אות ס).
- ה. כתב אד מאדנות או אה מאה"י יש להחמיר ולא למוחקן (אות סא).
- ו. כתב יו"ד אחת או שתיים, או שתיים ואחת על גביהן - מותר למוחקן לצורך גדול, וי"א דבגי יודיין או ב' יודיין ווי"ו על גביהן אסור למחוק (אות סב – סג).
- ז. כתב אות ה"א לסימן ששייך לשם השם מותר למוחקן לצורך גדול ויש אוסרים (אות סד).
- ח. כתב שם א-ל באל"ף למ"ד מחוברים אסור למוחקן (אות ס"ד).
- ט. נמחק מקצת השם בשוגג אין להתיר למחוק את השאר (אות סו).

סעיף יא:

- א. אם נדבקו אותיות השם ואפי' לאחר כתיבתן – מנהג בגדאד להפריד ביניהן ובלבד שיזהר שלא יהא ח"ת וכן יזהר שלא יגרור מהאות עצמה וכ"פ בקסה"ס (אות סז – סט).
- ב. אחר שגרר את האותיות הדבוקות א"צ להעביר קולמוס ולקדש את השם (אות סט).
- ג. נשפך דיו על השם מותר למוחקן כדי לתקנו דאין זה דרך מחיקה אלא דרך תיקון (רמ"א).
- ד. אם נגעה רגל הה"א בגגה בדיבוק עב עד שנראית כחי"ת יש למחוק הרגל מלמטה, שאם ימחקנה מלמעלה נמצא שכשיגרור מעט ממנה נשלם השם בחי"ת ואסור למוחקן אפי' כשנכתב בחי"ת, ולעניין סתו"ם הספר נחשב לפסול (אות ע).
- ה. נגעה רגל הה"א בדיבוק קל יש לספק בדבר אם מותר לגוררה¹⁴ (רמ"א).
- ו. י"א דכל השמות צריכים להכתב כסדרן אף בס"ת ואם לאו פסול וי"א שרק שם הוי"ה, וי"א שבס"ת לא בעינן כסדרן, ולהלכה פסקו בקסה"ס ובקו"י שלכתחילה יכתוב כל השמות כסדרן ובדיעבד אם אירע קלקול באחת האותיות קולפין אותה וכותבין אחרת במקומה (אות עא).

¹⁴ בקסה"ס ס"י יב סעי' יח כתב שאם נדבק דיבוק קל בשעת הכתיבה מותר לגוררו ולאחר הכתיבה יש להסתפק בדבר ולכן יקלוף או יקדור. ובמשנת הסופר ס"ק מח כתב שלמעשה יש לחוש גם בנדבק בשעת הכתיבה ואין למוחקן אלא לקולפו או לקודרו.

ז. אות מן השם שנתקלקלה ויכול לתקנה ע"י עיבוי דיו יתקנה ואם נשתנית צורתה יגררנה (אות עב).

ח. נדבקה היו"ד העליונה של האל"ף בשם אלקים יעבה את ראשה (אות עד).

סעיף יב:

א. התכוון לכתוב יהודה וכתב הוי"ה יכול לתלות הדלי"ת מלמעלה או שימחוק הה"א ויכתוב "דה" שהרי השם לא נכתב בקדושה אבל אם התכוון בטעות לכתוב הוי"ה (אע"פ שצריך לכתוב יהודה) אסור למוחקו¹⁵ ואסור לתלות הדלי"ת דהוי כמחיקה, ואפי' אם רק כתב אותיות יו"ד וה"א בלבד אסור למוחקו וצריך לקודרו או לקולפו (אות עז-עז).

ב. היה צריך לכתוב השם והתכוון לכותבו ובטעות הטיל בו דלי"ת וכתב יהודה כיוון שקידשו הסופר יכול לעשות מהדלי"ת ה"א ולמחוק את הה"א האחרונה, י"א דתחילה יעשה מהדלי"ת ה"א וי"א שיכול למחוק תחילה את הה"א האחרונה, אולם אם בס"ת שלפנינו כתוב יהודה במקום הוי"ה ויש ספק אם הסופר קדש את השם, אסור למוחקו שמא קדשו ואסור לתקנו שמא לא קדשו ולכן יש לקודרו או לקלפו כמנהג בגדאד (אות עט-פ).

ג. אם כתב בטעות את השם כפול יקדור או יקלוף את השני, כי הראשון כדין נכתב (ואפי' הראשון בסוף הדף) ואם קלף את הראשון כשר (אות פא).

ד. שם שקדורו ניחו בכלי זכוכית שלא יבוא ח"ו לידי בזיון (אות פב).

ה. אם כתב את השם א-ל לשם קדושה אסור לשנותו שימשש כמילת אל בסגול (אות פג).

ו. כתב שם אדנות מלא וי"ו יכול למחוק את הוי"ו דמאחר ואינה חלק מהשם לא נתקדשה ואח"כ יאריך את הדלי"ת ויכוין בהארכתה לשם קדושת השם (אות פד).

ז. כתב גגה של כ"ף מהשם אלקיך רחב, אם יכול להאריך הרגל שפיר דמי, ואם לאו ימחק את הגג ולא את הרגל כיוון שרק הגג נעשה בפסול, ויתחיל במחיקה ממקום הסמוך לרגל¹⁶ (אות פה).

ח. כתב בקסה"ס סי' יא סע' טו וז"ל מעשה בסופר שבפס' "ויאמר ה' אלקים אל הנחש" דילג את השם אלקים ונסתפק אח"כ מה הייתה כוונתו בכתבו תיבת אל אם הייתה כוונתו רק לתיבת אל ואת השם אלקים שכח לגמרי או אולי הייתה כוונתו לכתוב את השם וכתב שתי האותיות אל ושכח וכתב הנחש, הורה המורה כי למחוק תיבות אל אינו רשאי שמא קדשו ולמחוק תיבת הנחש ולהשלים את השם לשתי אותיות אלו ג"כ אינו רשאי דשמא לא קדשו ע"כ יקדר תיבת אל ויכתוב מחדש את השם הקודש עכ"ל. ואם הסופר לא הסתפק בדבר אלא שכך הובא לפנינו הספר נראה להתיר למחוק תיבת אל ולכתוב את השם אלקים כיוון שמסתבר שכוונת הסופר הייתה לכתוב אל הנחש ולא הפסיק באמצע השם הקדוש (אות פו).

ט. ס"ת שבפס' "ויאמר יעקב אל יוסף אל-ל שדי" החסיר בו הסופר את המילים "אל יוסף" ויש ספק האם קידש הסופר את השם אל-ל, כתב בקסה"ס (סי' יא בלשכה אות כו) שיתלה את התיבות "אל

¹⁵ כמו שנתבאר לעיל בסעי' ט' אותיות (נב – נה).

¹⁶ כי אם יתחיל מקצה הגג כשיקצרו ותעמוד האות בצורת כ"ף אף שנעשתה בח"מ אסור להמשיך למוחקה שהרי הוא מוחק את השם ומאידך הספר פסול שהרי נכתב בח"ת.

יוסף" בין תיבת יעקב לתיבת א-ל, וכ"ז אם הסופר בר הבנה¹⁷ אך אם לא, יש לקדור או לקלוף את תיבת א-ל יחד עם תיבות שלפניה ולהשלים את החסר (אות פז).
י. מחק הסופר אחד משמות הקודש ואפי' מחקו במזיד לא נפסלה היריעה משום כך (אות פח).

סעיף יג:

א. כלי שהיה כתוב עליו שם קוצץ מקום השם וגונזו, וצריך לחותכו מעבר לעבר ולא סגי בקליפה (אות צ), אבל תכשיט שנכתב בו שם שייך דלי"ת ויו"ד או פסוקים וכד' טעון כולו גניזה דנעשה לשם כך, ויש מתירין לחתוך רק השם ולגונזו (אות פט), ואם היה השם כתוב על אבן שבטבעת, רק האבן צריכה גניזה (אות צה).

ב. טבעת שחקוק בה שם צריך לגונזה ואסור לחתום בה ואם מחופה הטבעת בעור מותר להניחה ומותר להשתמש בה לצורך שמירה (אות צד).

ג. כשקודרים את השם יש לקודרו כולו כי אם יקדרנו אות אות הרי הוא מוחק את השם (אות צא).

ד. לכתחילה יש לכתוב את השם רק בספר כדי שלא יבוא לידי בזיון ולכן נזהרים שלא לכותבו באגרת ולא על דפים ומפות שע"פ רוב אינם נשמרים כראוי ונמחקים (אות צב).

ה. אין לשלב שמות הקודש בגימ' של מס' השנה כיוון שזה דרך בזיון (אות צג).

ו. אין למחוק שמות הקודש מקמיע אבל שמות המלאכים מותר למחוק (אות צח).

ז. שם שכתבו גוי יש להחמיר ולגונזו (אות צו).

ח. טבעת של פרקים שעל כל פרק ממנו כתובה אות אחת משם מותר לסדרה ולפרקה משום שנעשתה לצורך פירוק וסידור (אות צז).

ט. שם שנכתב בכתב ראי (שאותיותיו מהופכות) נראה שמותר למוחקו שאינן נקראות אותיות כלל (אות צז).

י. מסדרי הדפוס נהגו להפריד אותיות השם, משום דהאותיות לפירוק קיימא ועוד שהן בכתב ראי (אותיות מהופכות) (אות צז).

יא. אין לכתוב על קווי האותיות של שם הוי"ה בשאר מיני צבעים דהוי מוחק אבל אם כיסה את הנייר בדיו והשאיר בלבן שם הוי"ה אין זו דרך כתיבה ומותר לכתוב בתוכה שם הוי"ה אחר (אות צט).

יב. כתב הרמ"א שיש נזהרים שלא גומרים את כתיבת המילה שלום, והיינו רק כשכוונתו לתת שלום לחברו ולברכו בשם (כגון בראש האיגרת) ורוב העולם אין נזהרים בזה. כשמזכיר באיגרת שיש שלום בעולם, בדרך סיפור אי"צ להזהר בזה כלל (אות ק-קא).

יג. אסור להדביק נייר ע"ג דפי ספר קרועים כיוון שכך מוחק את השם¹⁸ (אות קב).

יד. כתבי הקודש כולם וכן פירושיהם ובאוריהם אסור לשרפם ואסור לאבדם ביד, והמאבדן ביד מכין אותו מכת מרדות (אות קג).

טו. שמות קודש שבס"ת שהלך מקצת מראה הדיו מאותיותיהן מותר להעביר עליהן קולמוס ולתקן¹⁹ (אות קד).²⁰

¹⁷ אם הסופר בר הבנה ודאי כשכתב א-ל שדי התכוון במילת א-ל לשם ולא למילת היחס אָל.

---

¹⁸ ובבאווה"ל (סי לב סעי' יז בד"ה טיפת דיו, בסופו) כתב בשם רעק"א שיניח נייר בלי דבק על כל שם ושם וידביק נייר שני ע"ג נייר זה וגם כשיוציאו את הנייר הדבוק ישאר השם שלם.

¹⁹ וכ"ז לעניין ס"ת אבל בתו"מ דבעינן כסדרן צריך שישאר שם כתיבה על האותיות כמבואר באו"ח סי' לב סעי' כז ובמ"ב שם.